

Universitätsbibliothek Wuppertal

L. Annaei Senecae Tragoediae

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Amstelodami, 1662

Actus quartus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-770](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-770)

Gaudet; eosdem colit, atque odit.

Tristis virtus perversa tulit

Præmia recti. castos sequitur 985

Mala paupertas ! vitioque potens

Regnat adulter.

O vane pudor, falsumque decus!

Sed quid citato nuncius portat gradu,

Rigatque mœstis lugubrem vultum genis? 990

983. *Eoslem*] Fluctuans, mobilis, inconstans populus. *Farnabius*.

984. *Tristis virtus perversa tulit*] Sollicitant hæc viri docti, & alii *doler*, alii *recti*. Mihi sedet nihil conyellere. *Sensus*, Boni, afflicti ac mœrentes, (nam pro his dicit *tristem virtutem*) malam mercedem, malam gratiam (*hæc perversa pramia*) rectorum propositorum & operum reportant. *Tullit*, profert, (ut supra *Invit* pro *Invat*) adipiscitur, accipit. *Thyeste* : *Stupet genitrix prima* *Rosida* luci perversa *sui lumina regni*. *Gronovius*. Boni poenas ferunt iniquam virtuti suæ mercedem. *Farnabius*.

988. *O vane pudor, falsumque decus!*] *Apostopelin* esse aiunt ex inter-ventu nuntii. At nihil hic filetur, nihil præcisum est. *Sentit* idem quod *Brutus* moribundus, quum exclamaret :

ὦ τλήμων ὄσση, λόγῳ ἄρ' ἦδρα.
Hoc enim vult: O pudor, tu nil nisi nomen es, res vana, sine veritate & specie: nec quæ ex te oritur gloria, solida est & propria, sed inanis & fucata, non juvans neque servans possessorem suum, qui plerumque cum illa perit aut miser est. O quam vanus es pudor, & quam falsum tuum decus! *Gronovius*.

989. *Sed quid*] *Apostopelis* exintervenit nuntii. *Farnabius*.

990. *Restatque mœstus lugubrem vultum genens?*] *Flor.* & *Vossianus*: *Rigatque mœstus lugubrem vultum genis* Quam lectionem quum res clamare esse veriorum, & repereint in suis *Delius* & *Gruterus*, turbæ tamen adhuc & numero pravorum codicum datum, ut exsularet. Nos vero lubentes eam recepimus. *Gronovius*.

ACTUS QUARTUS.

NUNCIUS. THESEUS.

Narrat Theseo nuncius, ut perierit Hippolytus discerptus ab equis suis quos terruerat taurus marinus à Neptuno ex Thesei voto immisissus.

Nunc. O Sors acerba & dura famulatus gravis, Cur me ad nefandos nuncium casus vocas? *Thes.*

991. *O sors acerba*] *Servitutis*, quæ adigis *tervos* ad tristitia non raro ministeria. *Farnabius*. Fugerat impudicos amplexus *Hippolytus*, & in fuga perierat, obitus *historiam* patri nunc *Nuncius* narrat. describitur etiam *Thesei*, eo audito, *sensus* medius inter *patrem*

& *iram*. *sumptus* hic *Actus* ex *Euripide* in *Hippolyto Coronato*, cum quo utile sit conferre, & cum *Philostrato* lib. 2. de *immagine Hippolyti*. *Delrius*.

992. *Ad nefandos nuntium casus vocas?*] Non male *Eguian.* *nefandis*, ait *Delrius*: eoque *promior* *Gruterus* ad *reci-*

Thef. Ne metue clades fortiter fariasperas;
Non imparatum pectus ærumnis gero.

Nunc. Vocem dolori lingua luctificam negat.

Thef. Proloquere, quæ sors aggravet quassam domum.

Nunc. Hippolytus (heu me) flebili leto occubat.

Thef. Gnatum parens obiisse jam pridem scio.

Nunc. raptor obiit. mortis effare ordinem.

Nunc. Ut profugus urbem liquit infesto gradu,

Celerem citatis passibus cursum explicans,

Cellos sonipedes ocius subigit jugo,

Et ora frenis domita substrictis ligat.

Tum multa secum effatus, & patrium solum

Abominatus, sæpe genitorem ciet,

Acerque habenis lora permissis quatit:

Cum subito vastum tumuit ex alto mare,

Crevitque in astra. nullus inspirat falo

Ventus. quieti nulla pars cœli strepit,

Placidumque pelagus propria tempestas agit.

Non tantus Auster Sicula disturbat freta,

Nec tam furenti pontus exurgit sinu

Regnante Coro, saxa cum fluctu tremunt,

recipiendum in contextum, quod se quoque invenisse testatur in novem suis. Hoc si non male, nec male Flor. *Cur me ad nefandum nuntium casus?* Neutrum tamen nielius piteh vulgata. Durum videtur isq̄hendi genus, vocari ad nuntium, pro vocari ad nuntiandum, vel ad nuntium perferendum. At illud expediri: Sors dum servituris me, vocat vel jubet esse nuntium ad casus nefandos. Gronovius.

994. Non] Assuetum ærumnis & præparatum: ut qui *Omnia præcepi atque animo mecum ante peregi*, Farnab. *Pectus ærumnis gero.*] Florent, ut *Mogunt. sero.* Et sequenti versu *luctificam*, non *luctifico*. Item, *flebili leto occubat*; non *voto*. Gronovius.

997. *Flebili leto occubat.*] Non ab-

horrent alii ab, *flebili voto*. Sed quominus id heic locum habeat, obstat tota fabula. Aderat nuncius Hippolyto, ideoque nihil ei constare poterat de voto paterno. Præterea, dubito an dicatur Latine *occumbere flebili voto*. Gent.

998. *Gnatum parens*] Iam dudum perit mihi filius, ubi primum officii & pietatis inmemor uxori patris stuprum inferre conatus est. Illo enim die nocens moritur, quo peccat: jam tandem raptorem periisse audio. Farnab. Vel ex voto sciebam eum periisse.

1004. *Multa secum*] Apud Euphrodem enim, unde totus hic desumptus est actus, ait: *Ζὸς μὲν ἐστὶν ἐὼς; ἐὼς ἔστιν ἄνθρωπος ὁ δὲ θεὸς ἄνθρωπος*, &c. Farnabius.

1013. *Coro*] Thyeest. v. 576. Idem.

1014. *Leu-*

Et car
Conf
Tumi
Nec
Terri
Provo
Gravi
Osten
Latue
Et sce
Et qua
Hac d
Immu
Summ
Spum

1014.
caten: &
Promont
nimbofa c
1017.
ganibus
ratur, sed
1019.
pectabam
exurgens
dum. Ide

1021. A
è suo: La
vider nu
codd. Se
qui sunt n
casus etia
Omnes er
summi vir
Lat. rupe
Epidauri
lectio tant
siderat. I
appositio
cuntur nu
sacræ Afc
deus colit
Epidauri

Et cana summum spuma Leucatem ferit.
 Consurgit ingens pontus in vastum aggerem, 1015
 Tumidumque monstro pelagus in terram ruit.
 Nec ista ratibus tanta construitur lues:
 Terris minatur. fluctus haud cursu levi
 Provolvitur. nescio quid onerato sinu
 Gravis unda portat. quæ novum tellus caput 1020
 Ostendit astris? Cyclas exoritur nova.
 Latuere rupes, numen Epidaurii Dei,
 Et scelere petrae nobiles Scironides,
 Et quæ duobus terra comprimitur fretis.
 Hæc dum stupentes querimur, en totum mare 1025
 Immugit. omnes undique scopuli adstrepunt.
 Summum cacumen rorat expulso sale.
 Spumat, vomitque vicibus alternis aquas.

Qua-

1014. *Leucatem ferit.*] Flor. *Leucaten* : & mox, *in terras ruit*. Geonov. Promontorium Aearnania. *Leucate nimboſa cacumina montis*. Farnabius.

1017. *Nec ista*] Nec tamen navigantium exitium ab hoc monstro paratur, sed terris. *Idem*.

1019. *Nescio*] Non sine stupore expectabamus, si qua nova insula è mari exurgens augetet numerum Cycladum. *Idem*.

1022. *Latuere nube numen*] Lipsius è suo: *Latuere rupes*. Amicus ejus nil videt mutandum, consentientibus codd. Sed non vidit Florentinum, & qui sunt melioris notæ, aut nescio quis casus etiam bonos ejus hic vitiauit. Omnes enim *rupes*, non *nube*. Alii summi viti: *Latuere nube nomen*. vel, *Lat. rupes nomine*: vel, *nuda numine Epidaurii dei*. Sed veterum librorum lectio tantummodo explicationem desiderat. Nam per epexegetin (vulgo appositionem vocant) *rupes* illæ dicuntur *numen Epidaurii dei*, quæ sunt sacra Esculapii, in quibus Epidaurius deus colitur & numen habet: est enim *Epidauri* contractum pro *Epidaurii*.

Mela lib. 2. cap. 3. Epidaurii Esculapii templo incliti. Vbi proflus simile loquendi genus: *In Achaia atque Elide quondam Pisa Oceanus, Elis & numen delubrumque Olympii totus*. Plineus lib. 8. epist. 8. *Sparsa sunt circa facella complura, toridemque dei simulacra: sua cuique veneratio, suum numen*. Ergo ait: *rupes*, quæ sunt *numen Epidaurii dei*, latuere: Epidaurus, ubi colitur Esculapius, apparere desinit. Gronovius.

1027. *Rorat expulso sale. Spumat, vomitque*] Nec hoc placet, nec *rorare spumas*: est scio Ovidii: *Roratis lustravit aquis*. Sed & Flor. *sale*. Lege: *rorat expulso sale Spumans*. Duplici imagine illustrat spumantem verticem, quem habet interdum illa moles Summum cacumen modo canescit spumans, perinde ut herba matutino rore vel pruina albicantes, & ut litus ab æstu undas candidas instar salis sustinens: modo excitat velut vi spiritus interioris expellente aliam aquarum copiam. Virgilius lib. 1. *En. spumas salis ære ruebant*. *Idem*.

1028. *Spumat, vomitque*] Qui hæc versus

Qualis per alta vehitur Oceani freta
 Fluctus refundens ore physeter capax.
 Inhorruit concussus undarum globus,
 Solvitque sese, & litori invexit malum
 Majus timore. pontus in terras ruit,
 Suumque monstrum sequitur. os quassat tremor.
Thes. Quis habitus ille corporis vasti fuit?
Nunc. Cærulea taurus colla sublimis gerens,
 Eredit altam fronte viridanti jubam.
 Stant hispida aures. cornibus varius color:

1030

1035

Et

versus trajiciunt, efficiunt ut auctor
 haud satis exprimat quod voluit, nempe
 mare non secus spumasse & alternis
 vicibus evomuisse undas, quam solet
 physeter. *Gruterus.*

1030. *Physeter capax.*] Bellua marina prægrandis, ex balænarum genere, ore maximo, dentibus serratis, columnæ modo se attollens, & ex alto velis navium diluviem quandam infundens, earumque alveos quandoque deprimens. eructat, non ore, sed fistulis quibusdam in vertice prope oculos positis. quare versus Senecæ sic interpungi debet; *Fluctus refundens, ore Phys. cap.* Nec enim credendum, errasse Senecam hominem Turdetanum, cum in eo mari frequens sit piscis, teste Strabone lib. 3. ubi eum describit, & à stando vult denominatum, quia cum fluctus efflat, speciem quandam nubes in columnæ formam effigiatæ spectantibus præbet. Ab *Orcæ* distinguitur, quia longior Physeter, & dorsuali spinâ caret. *Oppianus* lib. 1. *Halieut. Φύσαλον* nuncupat. vide *Arrianum* lib. rerum Indicarum, qui de Physetere est intelligendus cum scribit: *ὅτι κίττα τῶν τε φερόμερα κίττα τὸ πέντον ἀναφυσῶν ἐς τὸ ἄνω τὸ ὑδάτι.* cete esse quæ in mari volutantia aquam sursum efflent. vide *Ælian.* lib. 9. de hist. Animal. *Plinius* lib. 9. cap. 4. *Solinum* in *Polyh.*

Wottonum lib. 8. de *Differ. animal.* & *Rondeletium* lib. 16. de *Piscibus.* *Delrius.*

1038. *Cornibus varius color.*] Quare *cornibus*? *Plinius* lib. 11. cap. 37. varios lusus naturæ in his animalium armis notans colorum nullam differentiam facit. *Columella* in bubus & vaccis cornua requirit *nigrantia*, lib. 6. cap. 1. & 21. Itaque etsi in tam accurata descriptione aliquid de cornibus dici velles, dubites tamen, an hoc sit satis aptum. Et alio vocant optimæ membranæ, in quibus: *orbibus variis color.* Quasi hic jam oculos describere incipiat, fingatque in illis & torvum illud, quam *majestatem boum* Varro vocat, & glaucum vel cæruleum, quod proprie est deorum & monstrorum maritimorum. Hoc si esset, vix appellandi mox videntur fuisse *Oculi.* An igitur ea vox ex margine irrepfit, deleta, quam ibi Seneca posuerat? Refert lib. 9. cap. 5. *Tiberio* principe ad *litus Gallicum* belluas miræ varietatis & magnitudinis ab Oceano destitutas, interque reliquas elephantos & arietes, candore tantum cornibus adsimulatis. An igitur ex hac recenti & nota tum historia sumpfit Seneca de colore, quo sub undis natorum insignia cornua? & retinendum τὸ cornibus? Sed pro candore quidam codices habent *tumore.* *Gronovius.*

1039. Et

Et quem feri dominator habuisset gregis,
 Et quem sub undis natus. hinc flammam vomit; 1040
 Oculi hinc relucent. cærule insignis nota
 Opima cervix arduos tollit toros:
 Naresque hiulcis haustibus patulæ fremunt.
 Musco tenaci pectus ac palear viret.
 Longum rubenti spargitur fucò latus. 1045
 Tum pone tergus ultima in monstrum coit
 Facies, & ingens bellua immensam trahit
 Squammosa partem. talis extremo mari
 Pistrix citatas sorbet aut reddit rates.
 Tremuere terræ. fugit attonitum pecus 1050
 Passim per agros; nec suos pastor sequi
 Meminit juvencos. omnis è saltu fera
 Diffugit: omnis frigidò exanguis metu
 Venator horret. solus immunis metu

Hip-

1039. *Et quem feri*] Mixtus illi color terrestris tauri, & vituli marini. *Delrius. Dominator*] Taurus. *Farnabius.*

1040. *Sub undis*] Vitulus marinus. *Idem. Hinc flammam vomit*;] Ad oculos refert Etruscus, & habet, vomunt. Videtur scribendum: *hinc flammam vomunt Oculi, hinc relucent cærule insignes nota.* Gronovius.

1044. *Palear*] Pellis ex gutture boum dependens.

1045. *Rubenti spargitur succo latus.*] Recte Liphus fucò, contra centum millia pejarum librorum. Sic & Florentinus. *Succo* & fatum est & perpetuum pto fucò plebejorum codicum mendum. *Sulco*, quod Grutero per placuit, arceat verbum *spargitur*, de quo infra. Vide Nic. Heinhum ad Claudianum. Gronovius.

1045. *Ultima*] Ultima forma, id est posterior pars definit in piscem. sic Virg. de Scylla, *pectore virgo Pubentus postrema immmani corpore pistrix.* & de Tritone: *Erons hominem præfert, in*

pistrin definit alvus. nam & Pistris dicitur. *Farnabius.*

1049. *Pistrix*] Monstrum marinum tantæ magnitudinis ut absorbeat naves. Plin. 26. *Idem.* Et *Pistris* legitur. Ingens in Indico mari bellua, pilosa, parit animal. Plinius, lib. 9. cap. 4. & 13. Secundum quosdam etiam *Serra* Latine, vulgò *Nivella* vel *Caldero*, vel *Malthæ*: quod ultimum nomen Suidas novit: *πρήσις εἰς τὸ κήρας θαλασσίω· ἢ λεγυμένη μεγάλη, ὃ κ' ὀνομαζέται ῥόνισιν ἐστὶ.* *Pristen* genus esse ceti marini, inexplugnabile, quod *Malthæ* dicitur. Quæri solet, quomodo scribendum. Nam in Sidonii libris modo *pristis*, modo *pistrix*. de Tritone: *Tamque suam parenti pistræ flagellat.* at alibi: *Pristigeno quæ concha vehit Tritone Cytheron.* *Delrius.* *Sorbet aut reddit rates.*] *Delrius* vetat dubitari an funderum sit. Florentinus tamen confirmat, quod ille in Mog. invenit: *sorbet aut frangit rates.* Gron.

1050. *Tremuere*] Vide Vitibium hæc de se narrantem, 15. *Mét. Ovid. Farn.*

Hippolytus arctis continet frenis equos, 1055
 Pavidolque notæ vocis hortatu ciet.
 Est alta ad Argos collibus ruptis via,
 Vicina tangens spatia suppositi maris:
 Heic se illa moles acuit, atque iras parat.
 Ut cepit animos, seque prætentans satis 1060
 Prolusit iræ, præpeti cursu evolat,
 Summam citato vix gradu tangens humum,
 Et torva currus ante trepidantes stetit.
 Contra feroci gnatus insurgens minax
 Vultu, nec ora mutat, & magnum intonat; 1065
 Haud frangit animum vanus hic terror meum,
 Nam mihi paternus vincere est tauros labor.
 Inobsequentes protinus frenis equi
 Rapuere currum: jamque deerrantes via,
 Quacumque pavidos rapidus evexit furor, 1070
 Hac ire pergunt, seque per scopulos agunt.
 At ille, qualis turbido rector mari
 Ratem retentat, ne det obliquum latus,
 Et arte fluctus fallit; haud aliter citos
 Currus gubernat: ora nunc pressis trahit 1075
 Con-

1057. *Est alta ad agros*] Omnino *Argos*, et si seruet illud Etruscus. Vrebat^{ur} ea via, qua Athenis in Peloponnesum ad mare itur: Troezena petisse ait Ovidius: eam urbem paruisse olim Argivis, testis Pausanias. *Gronovius*. Omnes membranæ, *est alta*. *Delrius*.
 1058. *Vicina*] Prope litus. *Farnab*.
 1059. *Ille moles*] Monstrum marinum. *Idem*.

1064. *Gnatus*] Tuus ð Thefeu. *Id*.
 1067. *Nam mihi*] Hereditario jure mihi debetur hic labor, nam & pater taurum Marathonium superavit, Minotaurum interfecit. *Idem*.

1070. *Pavidos rapidus evexit*] Florentinus: *rabidos pavidus evexit furor*. An *rapidus*? nam *furor pavidus* bene se habet, quum pro affectibus nimis, qui

furoris sunt causæ, alius tristis, alius hilatis, alius audax, alius timidus sit furor. *Gronovius*.

1072. *At ille, qualis*] Ait Euripides in Hippolyto: *Και δεσποτης μὲν ἰσπικηῖς αὐ ἦθεσι Πολὺς ἔμωικῶν, ἤρπαις ἠνίας χερεῖν. Ἐλκει δ, καὶ πτω ὡσε νωατης ἀνὴρ, Ἰ μῶσιν εἰς τὸ ὀπιθεῖν δροθίας δέμεγος*. Sane totum hunc de morte Hippolyti locum ab Euripide accepit. *Delrius*.

1075. *Currus*] Euripides quadrigam fuisse tradit, quomodo ergo Philostrato credemus? qui, in Amphiaratimagine, negat Heroum tempore quadrigam in usu fuisse, præterquam soli Hectori, quomodo Dionysio? qui lib. 7. scribit Heroibus semper bigam vel trigam placuisse. Scio Homerum Achilli

Constricta frenis, terga nunc torto frequens
 Verbere coercet: sequitur assiduus comes
 Nunc æqua carpens spatia, nunc contra obuius
 Oberrat, omni parte terrorem inuens.
 Non licuit ultra fugere. nam torvo obuius 1080
 Incurrit ore corniger ponti horridus.
 Tum verò pavida sonipedes mente excitati
 Imperia solvunt, seque luctantur jugo
 Eripere, rectique in pedes jactant onus.
 Præceps in ora fusus implicuit cadens 1085
 Laqueo tenaci corpus: & quanto magis
 Pugnat, sequaces hoc magis nodos ligat.
 Sensere pecudes facinus, & curru levi,
 Dominante nullo, qua timor iussit, ruunt,
 Talis per auras non suam agnoscens onus, 1090
 Solique falso creditum indignans diem,
 Phæthonta currus devio excussit polo.
 Latè cruentat arva, & illisum caput
 Scopulis resulat: auferunt dum comas:
 Et ora durus pulchra populatur lapis: 1095
 Peritque multo vulnere infelix decor.

tres equos tribuere Iliad. xvi. sed
 alium postam quatuor, qui vidit; He-
 ctorem curru quadrijugo raptarier. Delr.
 1077. Sequitur Equos, Farnabius.
 Assiduus] Taurus marinis. Idem.
 1082. Sonipedes] Hinc ἰσπιδες
 dicitur, qui prius Demops, sed à
 Diana, seu Asculapio vicè redditus,
 Virbius. Idem.
 1085. Præceps in ora gnatus,] Sic
 magna pars codicum. Alii: In ora præ-
 ceps fusus. At optimus: Præceps in ora
 fusus. Quod vetum esse adseverate atti-
 det. Nam gnatus interposuerunt, qui
 metuebant, ne de alio verba intellige-
 rentur. At quini de illo inter nuntiū
 Theæaque constat. Id addere opus
 non fuit. Observavimus ejusmodi plu-
 ra ad Livium. Cujus etiam pluralis, ef-

fundi equo. Lib. 10. ab rapido equo succir-
 cum agendo equa effusus. Libi 22. equa
 repente corruit, consulemque lapsū
 super caput effudit. Lib. 27. equus pilo
 trajectus, quoniam prolapsus per caput ve-
 gem effudisset. Virgilius lib. 7. Et ju-
 venem monstris pavidi esudere marinis.
 Gronovius.
 1086. Laqueo] Loris equorum. Farn.
 1088. Curru] Sed leve pondus erit
 nec quod cognoscere possent. Soli equi, so-
 litaque jugum gravitate carebat. Idem.
 1091. Solique] Phæthonti solis
 curru occupanti. Idem.
 1092. Devio] Quo ipse Phæthon
 devius erravit. Idem.
 1093. Cruentat] Hippolytus. Idem.
 1095. Populatur] Lacerat, dissipat.
 Idem.

Moribunda celeres membra provolvunt rota.
 Tandemque raptum truncus ambusta sude
 Medium per inguen stipite erecto tenet;
 Paulumque domino currus affixo stetit. 1100
 Haesere bijuges vulnere, & pariter moram
 Dominumque rumpunt. inde semianimem secant
 Virgulta. acutis asperi vepres rubis,
 Omnisque truncus corporis partem tulit.
 Errant per agros funebris, famuli, manus, 1105
 Perilla, qua distractus Hippolytus, loca
 Longum cruenta trauitem signat nota:
 Mœltaque domini membra vestigant canes.
 Necdum dolentum sedulus potuit labor
 Explere corpus, hocce est formæ decus? 1110
 Qui modò paterni clarus imperii comes,
 Et certus hæres, siderum fulsit modo;
 Passim ad supremos ille colligitur rogos,
 Et funeri confertur! *Thef.* Onimium potens,
 Quanto parentes sanguinis vincolo tenes! 1115
 Natura! quam te colimus inviti quoque!
 Occidere volui noxium: amissum fleo.
Nunc. Haud quisquam honeste flere, quod voluit, potest.
Th. Equidem malorum maximum hunc cumulum reor,
 Si abominanda casus optata efficit. 1120
Nunc. Et si odia servas, cur madent fletu genæ?
Thef. Quod interemi, non quod amisi, fleo.

1098. *Truncus*] Corpus palo vel stipite hærens paulum motabatur equos; disrupto mox corpore, cuspum peragunt equi. *Farnabius.*

1099. *Ejecto tenet*;] Dubitavi aliquando an non scripserit, *erecte*. At Lugdunensis editio non omnino male *injetto* substituit. *Raphel.*

1105. *Famuli*] Multitudo famulorum. *Farnabius.*

1113. *Passim*] Sparsum, undecunque colligit. *Idem.*

1121. *Re-*

C H O
 1115. *Quanta*] Cedit ita natura legibus nec ipse Theſeus à lacrymis se continet. *Farnabius.*

1118. *Haud quisquam*] Non satis honeste flere licet, quod ipse voluisti. *Idem.*

1120. *Si abominanda*] Si quod accidens fecerit ponit e jus rei quam quis prius optavit. *Idem.*

1122. *Quod interemi*] Quod ego pater causa fuerim necis filio, non quod ille perierit. *Idem.*

1123. *Re-*

Sublim
 Hip

Q
 Levi
 Serv
 Præ
 Adm
 Euro

1123.
 na, qu
 nabius.

1124.

Minor.

me ver

fortuna

Tuscul

exigua

miuum

primun

Gronov

1125.

1126.

1127.

1128.

1129.

1130.

1131.

1132.

1133.

1134.

1135.

1136.

1137.

1138.

1139.

1140.

1141.

1142.

1143.

1144.

1145.

1146.

1147.

1148.

1149.

1150.

1151.

1152.

1153.

1154.

1155.

1156.

1157.

1158.

1159.

1160.

1161.

1162.

1163.

1164.

1165.

C H O R U S.

*Sublimis fortunæ instabilitatem & pericula, humilis securitatem canit,
Hippolyti mortem deslet.*

Quanti casus humana rotant!

Minor in parvis Fortuna furit,

Leuiusque ferit leuiora Deus.

1125

Servat placidos obscura quies.

Præbetque senes casa securos.

Admota ætheriis culmina sedibus

Euros excipiunt, excipiunt Notos,

In-

1123. *Rotant!*] Alludit ad Fortunam, quæ vulgo fingitur, rotam. *Farnabius.*

1124. *Minus in parvis*] Florent. *Minor.* Cicero lib. 1. de finibus: *Optime vero Epicurus, quod exiguam dicit fortunam intervenire sapienti.* Lib. 5. Tuscul. *Quid melius quam fortunam exiguam intervenire sapienti?* Et, quod mirum est, sic omnes Gruteri Sed primum Fabricium immutasse video. *Gronovius.*

1127. *Præbetque somnos casa securos.*] Quod quasi aliud agens è Mog. protulit Delrius, & postea nemo mentione dignum iudicavit: *Præbetque senes;* nobis in duobus Germanicis, Vossiano, & denique Florentino obvium fuit. Nempe in tugurio vel casa homines senescunt, quippe quorum vita nullis insidiis obnoxia est, ut eorum, qui in magnis domibus agunt. Alexander moriens agnosceret se aiebat fatum domus majorum suorum: nam plerisque aëciatum intra trigessimum annum defunctos. *Idem.*

1128. *Culmina*] Altarum ædium fastigia. *Farnabius.*

1129. *Duros excipiunt Notos*] Lippius suppleri verbum è libro Iulianæ: *Euros excipiunt, excipiunt Notos.* Aviius ejus, ne id amico deberet, per se quoque: *Recte Mogunt. auctior: Euros excipiunt, excip. Not.* Ergo Grute-

rus unam alterumque Mss. sic habere ait, quod expulsa priore scriptura pro legitimo auctoris editores nuperi acceperint: accedere quidem illis Pal. unum: se tamen revocasse in lucem duos illos notos, quod iis patrocinarentur sui codices, & non videret valde magnum discrimen inter *Eurum* & *Boream*, cujus versus proximo mentio fiat. Tribus scriptis addo membranaceos duos, Vossianum & Florentinum, alterum nullo adversariorum peiorum, alterum omnibus etiam optimis meliorem. Ipsam verborum formulam non placuisse hanc, & illa imitari elegantiam miror: sed ita fascino averat illum numerus vilissimorum codicum. Nam argumentum, quo uti vulg videri, merum sophisma est. Inter *Boream* & *Eurum* non videt magnum discrimen: nempe qui ambo venti orientales. *Ferro*, quum octo numerantur venti: ut ab oriente venio *Eurus*, ætivo *Aquilo* vel *Boreas*, hiberno *Vulturnus*, ab occidente hiberno *Caurus*, venio *Favonius*, ætivo *Africus*, à meridie *Auster*, à septentrionibus *Apertias*. At alii, & in primis *Poëta*, quatuor detrahunt ventos Homero auctore, & norunt solos quatuor sic ab illo expressos: *Σειρ δ' Εὐρὸς ἔριπτοσσι Ζεφύρος τε, Νότος τε Δυαὸς, Καὶ Βορέας.* Vides tantum discrimen inter *Eurum* & *Boream*, quantum inter *Orientem* & *Septentrionem*.

Infani Boreæ minas, 1130
 Imbriferumque Corum.
 Humida vallis raras patitur
 Fulminis ictus. tremuit telo
 Jovis altisoni Caucasus ingens,
 Phrygiumque nemus matris Cybeles. 1135
 Metuens cælo Juppiter alto
 Vicina petit. non capit umquam
 Magnos motus humilis tecti
 Plebeia domus.
 Circa regna tonat. 1140
 Volat ambiguus
 Mobilis alis hora. nec ulli
 Præstat velox Fortuna fidem.
 Qui clara videt sidera mundi,
 Nitidumque diem nocte relicta, 1145
 Luget mæstos tristis reditus;
 Ipsoque magis flebile Averno
 Sedis patriæ videt hospitium.
 Pallas Actææ veneranda genti,
 Quod tuus cælum superosque Theseus 1150
 Spectat, & fugit Stygias paludes,
 Casta nil debes patruo rapaci:
 Constat inferno numerus tyranno.

Quæ

nem. Gellius, qui hoc plumbeum telum Gucero præbuerat, idem reuindit lib. 2. cap. 22. Gronovius.

1132. *Humida*] In vallibus enim colliguntur aqua. Farnabius.

1133. *Tremuit*] Ipsa enim altitudo attonat summa: Caucasum, Actoceaunia, Idam, injectum Pelion Ossa, Gigantes. Idem.

1140. *Circa regna tonat.*] Epist. 19. *Volo tibi hoc loco referre dictum Mænatidis, vera in ipsi oculo elocuti: Ipsa enim altitudo attonat summa. Hoc vult dicere, attonita habet summa.* Gron.

1144. *Qui clara*] Theseo ab inferis reverso luctuosus contigit reditus, & nescio an inferna sede flebilis patriæ hospitium. Farnabius.

1149. *Pallas*] Vide supra vers. 108. & Hercul. Fur. vers. 912. Idem.

1150. *Tuus Theseus*] Athenarum rex, quæ sub tuo præsidio. Idem.

1152. *Casta*] O Pallas ven. &c. supra vers. 1144. *Patruo tyranno*] Plutoni. Idem.

1153. *Constat inferno, &c.*] Loco Thesei inde reversi cecit illi Hippolytus. Idem.

Quæ vox ab altis flebilis tectis sonat?
 Strictoque vecors Phædra quid ferro parat? 1155

ACTUS QUINTUS.

THESEUS. PHÆDRA.

Phædra Hippolyti innocentiam, suis calumniis revelat: ipsaque sua se manu occidit, pater non sine luctu filio iusta per solvit, noverca negat.

Thef. **Q**uis te dolore percitam instigat furor?
 Quid ensis iste? quid ve vociferatio,
 Planctusque supra corpus invisum volunt?

Phad. Me, me, profundi sæve dominator freti,
 Invade, & in me monstra cærulei maris 1160

Emitte; quidquid intimo Tethys sinu
 Extrema gestat, quidquid Oceanus vagis
 Complexus undis ultimo fluctu tegit.

O dire Theseu semper, ô numquam ad tuos
 Tutò reverse! gnatus & genitor nece 1165

Reditus tuos luere. pervertis domum,
 Amore semper conjugum aut odio nocens.

Hippolyte, tales intuor vultus tuos?
 Talesque feci? membra quis sævus Sinis,

Aut quis Procrustes sparlit? aut quis Cressius 1170

Dæ.

1158. Corpus] Artus passim collectos Hippolyti, quem molto oderat. Vel mihi invisit. Farnabius. 11

1160. Monstra] Quæ modo in Hippolytum missi jamque justus in me. Idem.

1165. Gnatus] Filius nunc? pater Ægeus olim, qui ex editissima turri navis tuæ vela nigra profusions ac te perisille inde cecidens, quia in mandatis dederat ut victor astrincolumis albis redire velis, se in mare dejecit. Idem.

1167. Amore] Mei, criminationi meæ nimis credula. Idem. Odio nocens.] Antiope. sup. v. 225. Idem.

1168. Tales] Laceros, fœdatos Idem.

1169. Feci?] Falso insinulando te. Idem. Sinis.] Lacro Corindinis, qui pinibus intortis alligatos homines discerpebat. vide quæ ad v. 216. Herculi. Fat. & inf. v. 1218. Idem. Iungi solent; Sinis & Procrustes & Mithotantus. Ovidius in Epist. Phyllidis: Cum fuerit lectus Sciron, torvulusque Procrustes. Et Sinis, & tauri mæstaque forma viri. de his latronibus, vide Plutarch. in Theseo, & Notas in Claudianum Delphinus.

1170. Procrustes.] Thyeist. v. 1047. Farnabius. Cressius.] Minotauris. sup.